

METODOLOŠKO POJASNILO

Aleš Krajnc, Matej Mihelin

STRUKTURA KMETIJSKIH GOSPODARSTEV

POPIS KMETIJSKIH GOSPODARSTEV

To metodološko pojasnilo se nanaša na objavljanje podatkov:

- Struktura kmetijskih gospodarstev, Slovenija, večletno (Prva objava)
- Struktura kmetijskih gospodarstev, Slovenija, večletno (Elektronska objava)
- Popis kmetijskih gospodarstev, Slovenija, večletno (Prva objava)
- Popis kmetijskih gospodarstev, Slovenija, večletno (Elektronska objava)

Q

November 2023

Kazalo

1	NAMEN.....	3
2	PRAVNI OKVIR.....	3
3	ENOTA, KI JO OPISUJEJO OBJAVLJENI PODATKI.....	4
4	IZBOR ENOT OPAZOVANJA.....	4
5	ZBIRANJE IN VIRI PODATKOV.....	5
6	DEFINICIJE.....	7
7	POJASNILA.....	13
8	OBJAVLJANJE PODATKOV.....	15
9	REVIDIRANJE PODATKOV.....	16
10	DRUGA METODOLOŠKA GRADIVA.....	17

1 NAMEN

Namen objave podatkov o strukturi kmetijskih gospodarstev je prikaz strukture kmetijske proizvodnje, opreme in delovne sile na kmetijskih gospodarstvih, ki so primerljivi s podatki drugih držav članic EU.

Pomembnejše statistike, ki jih objavimo, so:

- površina in struktura kmetijskih in drugih zemljišč na kmetijskih gospodarstvih;
- površina in struktura posejanih njiv, trajnih travnikov in pašnikov ter trajnih nasadov;
- število in struktura živine, ki jo redijo na kmetijskih gospodarstvih;
- struktura delovne sile na kmetijskih gospodarstvih, obseg dela v dopolnilnih dejavnostih na kmetijskih gospodarstvih;
- posek lesa na kmetijskih gospodarstvih;
- število kmetijske in gozdarske mehanizacije (v letih 2000, 2005, 2010, 2013 in v letu 2023);
- število glav velike živine (GVŽ);
- ekonomska velikost kmetijskega gospodarstva;
- tip kmetovanja.

V letu 2010 smo v okviru popisa kmetijstva objavili tudi nekatere statistike o proizvodnih metodah v kmetijstvu.

2 PRAVNI OKVIR

- [Letni program statističnih raziskovanj \(LPSR\)](#)
- [Zakon o državni statistiki \(Uradni list RS, št. 45/95 in 9/01\)](#)

Popis kmetijskih gospodarstev 2000 in vzorčna raziskovanja Struktura kmetijskih gospodarstev 2003, 2005 in 2007: Uredba EU in njene kasnejše dopolnitve št. 571/88 z dne 29. februarja 1988 o organizaciji statističnih raziskovanj Struktura kmetijskih gospodarstev (CELEX št. 31988R0571).

Pravna podlaga za pripravo, organizacijo in izvedbo popisa kmetijstva 2000 je bil tudi Zakon o popisu kmetijskih gospodarstev v Republiki Sloveniji, ki je bil sprejet novembra 1999 in objavljen v Uradnem listu RS št. 99/99.

Popis kmetijskih gospodarstev 2010 in vzorčna raziskovanja o strukturi kmetijskih gospodarstev 2013, 2016: Uredba EU št. 1166/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. novembra 2008 o raziskovanjih strukture kmetijskih gospodarstev in metod kmetijske proizvodnje ter razveljavitvi Uredbe Sveta (EGS) št. 571/88 (CELEX št. 32008R1166).

Popis kmetijskih gospodarstev 2020 in vzorčna raziskovanja o integrirani statistiki na ravni kmetij 2023, 2026: Uredba EU št. 2018/1091 Evropskega parlamenta IN Sveta z dne 18. julija 2018 o integrirani statistiki na ravni kmetij ter razveljavitvi uredb (ES) št. 1166/2008 in (EU) št. 1337/2011 (CELEX št.

3 ENOTA, KI JO OPISUJEJO OBJAVLJENI PODATKI

Enote, ki jih opisujejo objavljeni podatki, so površina, število ter povprečne vrednosti posamezne kategorije.

4 IZBOR ENOT OPAZOVANJA

Opazovana enota je kmetijsko gospodarstvo na ozemlju Republike Slovenije; to so družinske kmetije in kmetijska podjetja, se ukvarjajo s kmetijsko proizvodnjo, katere obseg presega določeni prag.

Pomembnejše lastnosti kmetijskega gospodarstva, ki jih opazujemo, so obseg kmetijske proizvodnje, obseg dela v pridobitnih dejavnostih kmetijskega gospodarstva ter proizvodne metode, ki jih kmetijsko gospodarstvo uporablja.

Osnovni vzorčni okvir, iz katerega se izberejo enote, ki bodo opazovane in ki so hkrati tudi poročevalske enote, je od leta 2002 Statistični register kmetijskih gospodarstev, ki ga vodi Statistični urad RS. Vzorec običajno sestavlja 15–20 % enot vzorčnega okvira. Vsakih 10 let (2000, 2010, 2020) se izvede popis kmetijskih gospodarstev, v katerega so vključena vsa kmetijska gospodarstva iz vzorčnega okvira.

V letih 2000, 2003, 2005, 2007, 2010, 2013, 2016 in delno 2020 so bila kmetijska gospodarstva za vzorčni okvir določena na podlagi praga, ki je temeljil na proizvodnih značilnostih kmetijskih gospodarstev:

1. a) uporabljajo najmanj 1 ha kmetijskih zemljišč ali pa
2. b) uporabljajo manj kot 1 ha kmetijskih zemljišč in ob tem:
 - uporabljajo najmanj 10 a kmetijskih zemljišč in 90 a gozda ali
 - uporabljajo najmanj 30 a vinogradov in/ali sadovnjakov ali
 - redijo najmanj 2 glavi velike živine (GVŽ) ali
 - uporabljajo 15 do 30 a vinogradov in redijo 1 do 2 glavi velike živine ali
 - imajo 50 panjev čebel ali
 - so tržni pridelovalci zelenjadnic, zelišč, jagod in gojenih gob ter cvetja in okrasnih rastlin.

Vzorec raziskovanja je stratificiran sistematični naključni vzorec. Končne uteži so produkt uteži zaradi vzorčenja ter uteži neodgovora na ravni stratumov (2 regiji na ravni NUTS 2 v kombinaciji s štirimi velikostnimi razredi, ki se nanašajo na proizvodnjo).

Celotni podatki za leto 2023 in podatki o delovni sili in drugih pridobitnih dejavnostih ter podatki o bivalnih objektih za živali in ravnanju z živinskimi gnojili, za leto 2020 se nanašajo na kmetijska gospodarstva, ki ustrezajo pragovom iz priloge 2 uredbe EU št. 2018/1091 Evropskega parlamenta in

Sveta z dne 18. julija 2018 o integrirani statistiki na ravni kmetij ter razveljavitvi uredb (ES) št. 1166/2008 in (EU) št. 1337/2011 (CELEX št. 32018R1091).

Celotni podatki za leto 2023 in podatki od delovni sili za leto 2020 temeljijo na naslednjih proizvodnih značilnostih kmetijskih gospodarstev:

Prag iz priloge 2:

- 5 ha kmetijskih zemljišč v uporabi ali
- 2 ha njiv ali
- 0,5 ha krompirja ali
- 0,5 ha svežih zelenjadnic in jagod ali
- 0,2 ha dišavnic, zdravilnih rastlin in začimbnic, cvetja in okrasnih rastlin, semen in sadik, drevesnic ali
- 0,3 ha sadnih drevesnic, jagodičja, lupinarjev, citrusov, drugih trajnih nasadov, razen drevesnic, vinogradov in oljk ali
- 0,1 ha vinogradov ali
- 0,3 ha oljk ali
- 100 m² rastlinjakov ali
- 100 m² gojenih gob ali
- 1,7 glave velike živine.

Dodatno so podatki o bivalnih objektih za živali in ravnanju z živinskimi gnojili reprezentativni le za kmetijska gospodarstva, ki redijo vsaj eno od naštetih vrst živali: govedo, prašiči, ovce, koze, perutnina.

5 ZBIRANJE IN VIRI PODATKOV

Podatke zbiramo v okviru raziskovanj Struktura kmetijskih gospodarstev (vzorčna raziskovanja med dvema popisoma) in Popis kmetijstva (vsakih deset let).

Podatke v vzorčnih raziskovanjih zberemo kombinirano: s telefonskim anketiranjem ali po pošti in z uporabo več administrativnih zbirk podatkov. V telefonsko anketiranje vključimo vse enote, ki sestavljajo vzorec, saj je statistično raziskovanje za določene vsebine edini vir podatkov.

Ob popisu kmetijstva 2010 smo podatke zbrali na terenu, in sicer z metodo računalniško podprtega osebnega intervjuja. V popisu kmetijstva 2020, zadnjem tovrstnem popisu, smo večino podatkov pridobili iz administrativnih virov podatkov in s telefonskim anketiranjem.

Podatke kmetijskih podjetij zberemo po pošti, podatke družinskih kmetij pa s telefonskim anketiranjem. Vprašalnika se nekoliko razlikujeta v poglavju o delovno aktivnih osebah na kmetijskem gospodarstvu.

Telefonski/tiskan vprašalnik:

Struktura kmetijskih gospodarstev (leto izvedbe) – KME-JUNSTRK

Popis kmetijskih gospodarstev (leto izvedbe) – POPIS-KME/10L

V raziskovanju se uporabijo tudi podatki iz naslednjih administrativnih ali statističnih zbirk podatkov:

Administrativni viri:

- Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije (SKZG RS): Evidenca zakupnih razmerij
- Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (UVHVVR): evidenca imetnikov rejnih živali (EIRŽ), evidenca rejnih živali (ERŽ), rastlinski semenski material
- Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP): Register kmetijskih gospodarstev (RKG), Register pridelovalce grozdja in vina (RPGV), evidenca dejanske rabe, pridobitne dejavnosti, evidenca ekoloških pridelovalcev in predelovalcev, podpore za razvoj podeželja (PRP), Register obratov rej kokoši nesnic, podatkovna zbirka Drobnica),
- Agencija za kmetijske trge in razvoj podeželja (ARSKTRP): mleko, neposredna plačila
- Kmetijski inštitut Slovenije (KIS): centralna podatkovna zbirka Govedo (CPZG)
- Geodetska uprava Republike Slovenije (GURS): Register prostorskih enot (RPE), Register nepremičnin (REN), Kataster stavb, Zemljiški kataster
- Ministrstvo za notranje zadeve (MNZ): Centralni register prebivalstva (CRP)
- Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJPES): Poslovni register Slovenije (PRS)
- Zavod za gozdove Slovenije: Sestojna karta

Statistični viri:

- Registrski popis prebivalstva, gospodinjstev in stanovanj (REGISTRSKI POPIS 2019)
- Popis kmetijskih gospodarstev (POPIS-KME)
- raziskovanje Struktura kmetijskih gospodarstev (KME-JUNSTRK)
- Popis vrtnarstva (POPIS-VRT/3L)
- raziskovanje Živinoreja in posejane površine (KME-DEC)
- Statistični register delovno aktivnega prebivalstva (SRDAP)
- raziskovanje Aktivno in neaktivno prebivalstvo (ANP)
- raziskovanje Socioekonomske značilnosti prebivalstva in selivcev (SEL-SOC),
- raziskovanje Delovno aktivno prebivalstvo (DAK)
- raziskovanje Sestava prebivalstva (DEM-PREB/ČL)
- Statistični register nepremičnin (SREN)

6 DEFINICIJE

Kmetijsko gospodarstvo je organizacijsko in poslovno zaokrožena celota kmetijskih zemljišč, gozdov, zgradb, opreme in delovne sile, ki se ukvarja s kmetijsko pridelavo in je enotno vodena, kar pomeni, da je enotno vodena pri delitvi dobička in izgub, ne glede na to, koliko oseb jo vodi. Če je upravljanje kmetijskega gospodarstva porazdeljeno med družinske člane, vendar sta dobiček in izguba skupna, skupni so tudi delovna sila in stroji, je to eno kmetijsko gospodarstvo. Na kmetijskem gospodarstvu lahko gospodari fizična ali pravna oseba. Kmetijsko gospodarstvo je lahko v lasti fizične ali pravne osebe, ki vodi kmetijsko gospodarstvo za svoj račun.

Referenčni datum raziskovanja je datum, na katerega se nanašajo podatki. Za večino raziskovanj je to 1. junij (julij). Nekateri podatki se nanašajo na leto pred raziskovanjem (delovna sila, namakanje, posek lesa, uvoz/izvoz živinskih gnojil, gnojenje).

H kmetijski dejavnosti spada:

1. a) pridelovanje kmetijskih rastlin:

- pridelovanje žit in drugih poljščin ter travinja
- pridelovanje zelenjadnic, okrasnih rastlin
- pridelava semen in sadik
- pridelovanje grozdja, sadja in oljk
- gojenje gob

1. b) reja živine:

- goveda
- prašičev
- perutnine
- drobnice
- konj
- gojenje čebel
- drugih živali, namenjenih človeški prehrani (npr. jelenjadi in kuncev)
- predelava grozdja v vino (pretežno) iz lastnega grozdja ter oljk v olje (pretežno) iz lastnih oljk

1. c) vzdrževanje lastnih kmetijskih objektov in opreme, vzdrževanje kmetijske krajine

H kmetijski dejavnosti ne spada:

1. predelava kmetijskih pridelkov, kupljenih in/ali pridelanih na kmetijskem gospodarstvu
2. opravljanje kmetijskih storitev za druge
3. gozdarstvo
4. ribogojstvo in ribištvo

5. reja konj za športne namene, če je vsa krma kupljena

Čeprav naštetе dejavnosti niso sestavni del kmetijske pridelave, so to pogosto druge pridobitne dejavnosti, ki izhajajo iz kmetijstva in kmetije.

Lastništvo kmetijskih zemljišč in živali ni pomembno, saj v raziskovanju spremljamo dejansko uporabo zemljišč in dejanskega skrbnika živali.

Kmetijska zemljišča v uporabi (KZU) so njive, vrtovi, travniki in pašniki, sadovnjaki (intenzivni ter ekstenzivni), oljčniki, vinogradi, drevesnice, trsnice in matičnjaki, ki jih obdelujejo kmetijska gospodarstva (lastništvo ni pomembno). Skupni travniki in pašniki niso vključeni (do leta 2007: 22.786 ha; v 2007: 9.062 ha; v 2010: 8.221 ha; v 2013: 8.733 ha; v 2016: 8.812 ha).

Njive so zemljišča, ki jih najmanj na pet let preorjemo in so namenjena pridelavi poljščin, zelenjadnic, cvetja, okrasnih rastlin ipd. Med njive spadajo tudi zemljišča, ki niso obdelana zaradi prahe ali bodo posejana ali posajena šele po 1. juniju (zelje, krmna pesa in koleraba). Njive so tudi deteljišča in lucernišča, travnate površine, ki se po petih letih preorjejo, ter hmeljišča. Njive, ki niso obdelane iz gospodarskih, socialnih ali drugih razlogov (razen prahe), spadajo med neobdelana kmetijska zemljišča.

Trajni travniki in pašniki v uporabi so travniki in pašniki, ki jih kmetijska gospodarstva kosijo ali na njih pasejo. Med trajne travnike štejemo zemljišča, ki niso bila preorana najmanj 5 let. V to kategorijo torej ne spadajo njive, na katerih raste travinja. Tudi skupni travniki in pašniki ne spadajo sem (do leta 2007: 22.786 ha; v 2007: 9.062 ha; v 2010: 8.221 ha; v 2013: 8.733 ha; v 2016: 8.812 ha).

Intenzivni sadovnjaki so večji strnjeni nasadi sadnih dreves oz. jagodičja, katerih plodovi so namenjeni pretežno za prodajo. Nasadi so urejeni tako, da je v njih mogoče uporabljati sodobno agrotehniko ter jih mehanizirano obdelovati in negovati.

Kmečki sadovnjaki so polintenzivni in ekstenzivni travniški nasadi sadnih dreves, pretežno starih sort sadja.

Vinogradi so zemljišča, na katerih so zasajeni vinski trsi v strnjenem nasadu, v razdaljah, običajnih za sajenje vinske trte. Brajde ob hišah ne spadajo med vinograde.

Kolobarjenje je metoda menjavanja poljščin na njivi po načrtovanem vzorcu ali zaporedju v zaporednih pridelovalnih letih, tako da poljščine iste vrste ne rastejo na isti njivi brez prekinitve.

Glava velike živine (GVŽ) je standardna merilna enota, ki omogoča združevanje različnih kategorij živali, in sicer zato, da je mogoče primerjati podatke iz posameznih let in podatke posameznih držav. Izhodišče za izračun koeficientov je 500 kg žive mase živali. Koeficienti GVŽ, ki jih uporabljamo v Sloveniji, so drugačni kot na ravni Eurostata. Omenjeni koeficienti so usklajeni z Ministrstvom za kmetijstvo in okolje. Manjše spremembe med leti so posledica spremljanja novih kategorij živali ali izločitev nekaterih kategorij živali (tabela 1).

Tabela 1: Seznam uporabljenih koeficientov glav velike živine (GVŽ) v Sloveniji

	2000	2003	2005	2007	2010	2013	2016	2020
GOVEDO								
Mlado govedo, staro manj kot 1 leto								
teleta za zakol (bikci)	0,15	0,15	0,15	0,285	0,2836	0,2826	0,2831	0,2864
teleta za zakol (teličke)	0,15	0,15	0,15	0,289	0,2885	0,2880	0,2881	0,2918
teleta za nadaljnjo rejo (bikci)	0,3	0,3	0,3	0,285	0,2836	0,2826	0,2831	0,2864
teleta za nadaljnjo rejo (teličke)	0,3	0,3	0,3	0,289	0,2885	0,2880	0,2881	0,2918
Mlado govedo, staro 1–2 leti								
plemen-ske telice	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
telice za pitanje	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
biki. voli	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Govedo, staro 2 leti ali več								
plemen-ske telice	1	1	1	1	1	1	1	1
telice za pitanje	1	1	1	1	1	1	1	1
krave molznice	1	1	1	1	1	1	1	1
krave rejnice, dojlje	1	1	1	1	1	1	1	1
plemenski biki	1,4	1,4	1,4	1.065	1	1	1	1
biki in voli za pitanje	1	1	1	1.065	1	1	1	1
PRAŠICI								
pujski do pod 20 kg, sesni	0,02	0,008	0,008	0,008	0,008	0,008	0,008	0,008
pujski do pod 20 kg,		0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	

drugi								
tekači do 30 kg								0,02
prašiči za pitanje, težki več kot 30 kg								0,19
mladi prašiči, od 20 do pod 50 kg	0,07	0,07	0,07	0,07	0,07	0,07	0,07	
od 50 do pod 80 kg	0,13	0,13	0,13	0,13	0,13	0,13	0,13	
od 80 do pod 110 kg	0,19	0,19	0,19	0,19	0,19	0,19	0,19	
110 kg ali več	0,24	0,24	0,24	0,24	0,24	0,24	0,24	
Plemen-ski prašiči (50 kg ali več)								
merjasci	0,34	0,34	0,34	0,34	0,34	0,34	0,34	0,34
nebreje mladice	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	
breje mladice	0,23	0,23	0,23	0,23	0,23	0,23	0,23	
nebreje plemen-ske svinje	0,32	0,32	0,32	0,32	0,32	0,32	0,32	
breje plemen-ske svinje	0,32	0,32	0,32	0,32	0,32	0,32	0,32	
plemen-ske svinje (tudi mladice)								0,32
PERUT-NINA								
kokoši nesnice	0,004	0,004	0,004	0,004	0,004	0,004	0,004	0,004
pitovni piščanci	0,0025	0,0025	0,0025	0,0025	0,0025	0,0025	0,0025	0,0025
druge kokoši (petelini, jarkice)	0,005	0,005	0,005	0,005	0,005	0,005	0,005	0,005
purice in purani	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02
goske in	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01

gosaki								
race in racmani	0,004	0,004	0,004	0,004	0,004	0,004	0,004	0,004
pegatke	0,0035	0,0035	0,0035	0,0035	0,0035	0,0035	0,0035	0,0035
noji	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25
prepelice	0,0003	0,0003	0,0003	0,0003	0,0003	0,0003	0,0003	0,0003
druga perutnina	0,003	0,003	0,003	0,003	0,003	0,003	0,003	0,003
KUNCI								
plemiski kunci, samice	0,006	0,006	0,006	0,006	0,006	0,006	0,006	0,006
plemiski kunci, samci	0,006	0,006	0,006	0,006	0,006	0,006	0,006	0,006
kunci v pitanju	0,0024	0,0024	0,0024	0,0024	0,0024	0,0024	0,0024	0,0024
KONJI								
žrebeta do enega leta	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
mladi konji (1–3 leta)	1	1	1	1	1	1	1	1
plemen- ske kobile in breje žrebice	1	1	1	1	1	1	1	1
žrebci za delo in pleme	1	1	1	1	1	1	1	1
poniji	/	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
drugi konji	1	1	1	1	1	1	1	1
OVCE								
jagnjeta in mlade ovce	0	0	0	0	0	0	0	0
plemen- ske ovce	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15
plemen- ske ovce: prvič pripušče- ne, mlečne	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	/	/	/
plemenske ovce: prvič pripušče- ne, druge	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	/	/	/
plemen- ske ovce, ki so že jagnjile,	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	/	/	/

mlečne								
plemenske ovce, ki so že jagnjile, druge	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	/	/	/
ovni	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15
jalove ovce	0,14	0,14	0,14	0,14	0,14	0,14	0,14	0,14
KOZE								
kozlički in mlade koze	0	0	0	0	0	0	0	0
plemenske koze	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15
plemenske koze: prvič pripuščne, mlečne	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	/	/	/
plemenske koze: prvič pripuščne, druge	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	/	/	/
plemenske koze: ki so že jagnjile, mlečne	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	/	/	/
plemenske koze: ki so že jagnjile, druge	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	/	/	/
kozli	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15
jalove koze	0,11	0	0	0	0,14	0,14	0,14	0,14
Čebelje družine	0	0	0	0	0	0	0	0
Damjaki	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Navadna jelenjad	0,14	0,14	0,14	0,14	0,14	0,14	0,14	0,14
Lame	/	/	/	/	0,25	/	/	/
Činčile	/	/	/	/	0,001	/	/	/

Krave molznice so krave, katerih mleko se pretežno uporablja za človeško prehrano ali za predelavo v mlečne izdelke. Sem spadajo tudi suhe krave molznice.

Druge krave so krave, katerih mleko se pretežno uporablja za vzrejo telet, ne glede na to, ali teleta mleko posesajo ali dobijo že namolzeno mleko. Sem

spadajo tudi suhe krave rejnice, dojlje in delovne krave.

Delovno silo na kmetijskem gospodarstvu sestavljajo: osebe, redno zaposlene na kmetijskih gospodarstvih (bodisi v podjetjih bodisi na družinskih kmetijah), družinski člani družinskih kmetij (ki karkoli delajo v kmetijstvu ali pridobitnih dejavnostih, ki izhajajo iz kmetije) ter najeta delovna sila (bodisi v obliki strojnih storitev bodisi v obliki sezonskega ali priložnostnega dela).

Gospodar (upravitelj) kmetijskega gospodarstva. Če je kmetijsko gospodarstvo družinska kmetija, je to lastnik, solastnik kmetije ali družinski član lastnika kmetije, ki dela na kmetiji in organizira delo vseh drugih delovno aktivnih oseb na tej kmetiji. Če je kmetijsko gospodarstvo podjetje, je to direktor podjetja.

Polnovredna delovna moč (PDM). Izražanje obsega dela v koeficientih polnovrednih delovnih moči (PDM) temelji na razmerju med številom ur, letno porabljenih za delo v kmetijski dejavnosti, in enoletnim obsegom dela polno zaposlene osebe (1800 ur), ki ga uporablja nacionalna statistika delovne sile.

Tipologija kmetijskih gospodarstev je enotno razvrščanje kmetijskih gospodarstev v državah članicah EU pri zbiranju in izkazovanju podatkov o strukturi kmetijskih gospodarstev glede na ekonomsko velikost (izraženo v 1000 EUR) in glede na tip kmetijske pridelave.

7 POJASNILA

7.1 KLASIFIKACIJE

Objavljeni podatki o strukturi kmetijskih gospodarstev so prikazani po naslednjih standardnih klasifikacijah:

NUTS in SKTE – Standardna klasifikacija teritorialnih enot:
<http://www.stat.si/StatWeb/glavnanavigacija/metode-in-klasifikacije/klasifikacije#sfContentBlock3>

Tipologija kmetijskih gospodarstev: določena je z uredbo Komisije št. 1242/2008 z dne 8. decembra 2008 o določitvi tipologije Skupnosti za kmetijska gospodarstva:

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009R0867&from=EN>

7.2 OBDELAVA PODATKOV

UREJANJE PODATKOV

Podatke uredimo s kombinacijo sistematskih popravkov in postopkov vstavljanja podatkov. Pri vstavljanju podatkov smo uporabili metodo logičnega vstavljanja, metodo povprečne vrednosti, metodo notranjega darovalca, metodo zgodovinskih vrednosti.

Več o statističnem urejanju podatkov lahko preberete v splošnem metodološkem pojasnilu [Statistično urejanje podatkov](#).

UTEŽEVANJE

Z uteževanjem izboljšujemo reprezentativnost podatkov, zbranih v raziskovanju, tako da so uteženi podatki čim bolj nepristranska ocena opazovane populacije v določeni časovni točki. Postopek uteževanja je bil določen glede na vzorčni načrt, neodgovor enote ter glede na razpoložljive pomožne populacijske spremenljivke, ki smo jih uporabili za kalibracijo. Končna utež enote je tako produkt uteži zaradi verjetnosti izbora enot, uteži zaradi neodgovora ter kalibracijskega faktorja.

DESEZONIRANJE

Postopkov desezoniranja podatkov nismo uporabili.

7.3 INDEKSI

Indeksov ne objavljamo.

7.4 NATANČNOST

V statističnih raziskovanjih prihaja do različnih vrst napak, ki vplivajo na zanesljivost in točnost statistične ocene (npr. do vzorčnih napak, napak zaradi neodgovora, do merskih napak). Napake, ki jih lahko pripišemo slučajnim vplivom, določajo natančnost in posledično zanesljivost statistične ocene. Natančnost statistične ocene ocenimo z izračunom standardne napake (SE). Uporabnike statističnih podatkov opozorimo na manjšo zanesljivost ocene tako, da takšno oceno opremimo s posebno opozorilno oznako.

V tabelah, kjer so ocenjene populacijske vsote (zveznih) spremenljivk, ocenjena povprečja (zveznih) spremenljivk ali ocenjena razmerja populacijskih vsot (zveznih), so omejitve pri objavi določene glede na relativno standardno napako oziroma koeficient variacije (CV). V teh primerih velja:

Če je koeficient variacije (CV)

- 10 % ali manj ($CV \leq 10 \%$), je ocena dovolj zanesljiva, zato je objavljena brez omejitve;
- od 10 % do vključno 30 % ($10 \% < CV \leq 30 \%$), je ocena manj zanesljiva, zato se označi s črko M;

- večji od 30 % (CV > 30 %), je ocena premalo zanesljiva za objavo, zato je nadomeščena s črko N.

Več o natančnosti statističnih ocen lahko preberete v splošnem metodološkem pojasnilu [Natančnost statističnih ocen](#).

7.5 DRUGA POJASNILA

Z **izračuni PDM** za vsako delovno aktivno osebo posebej ter z upoštevanjem dela najete delovne sile zajamemo celoten letni vložek dela na vsakem kmetijskem gospodarstvu.

Pri družinskih kmetijah smo poleg PDM v kmetijstvu izračunali tudi vložek dela v gozdarski dejavnosti in v pridobitnih dejavnostih, ki izhajajo iz kmetijskega gospodarstva.

Metodologija izračunavanja obsega dela na kmetijskih gospodarstvih se je v letu 2010 nekoliko razlikovala od izračunavanja v prejšnjih letih: nekoliko natančneje smo ločili posamezne dejavnosti, izpeljanih je bilo več kontrol z administrativnimi in drugimi podatki, PDM so izračunane na podlagi osnovnih podatkov, in ne na podlagi koeficientov za posamezne velikostne razrede PDM.

Znamenje »z« uporabimo kadar določenega podatka zaradi zaščite zaupnosti (identitete) poročevalske enote ne objavimo (ga pa upoštevamo v skupnih vrednostih). Na mesto, kjer bi bil naveden tak podatek, vpišemo »z« (pravimo, da podatek zakrijemo).

8 OBJAVLJANJE PODATKOV

Podatkovna baza SiStat (<https://pxweb.stat.si/SiStat/sl>): Kmetijstvo, gozdarstvo in ribištvo - Kmetijska gospodarstva in popis kmetijstva. Podatki so objavljeni kot absolutne vrednosti. Podatke prikažemo tudi po klasifikaciji SKTE, in sicer do ravni statističnih regij ali do ravni naselij (pri popisih).

- Prva objava (Kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo, Struktura kmetijskih gospodarstev, Slovenija): "Struktura kmetijskih gospodarstev, Slovenija, večletno"
- Elektronska objava (Kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo, Struktura kmetijskih gospodarstev, Slovenija): "Struktura kmetijskih gospodarstev, Slovenija, večletno "
- Prva objava (Kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo, Popis kmetijskih gospodarstev): "Popis kmetijskih gospodarstev, Slovenija, večletno"
- Elektronska objava (Kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo, Popis kmetijskih gospodarstev): "Popis kmetijskih gospodarstev, Slovenija, večletno"

Brošura: Popis kmetijstva 2010 – Vsaka kmetija šteje!.

Eurostat, Statistični urad Evropske unije

9 REVIDIRANJE PODATKOV

9.1 OBJAVLJANJE ZAČASNIH IN KONČNIH PODATKOV

Objavljanje začasnih in končnih podatkov je načrtovano. Zaradi potreb uporabnikov po pravočasnih informacijah objavimo začasne podatke, ki ustrezajo merilom kakovosti uradnih statističnih podatkov, tudi če ne dosegajo kakovosti, ki jo je pri takih podatkih mogoče doseči s popolnejšim in točnejšim poročanjem. Podatke revidiramo, ker so lahko novejši, popolnejši oziroma kakovostnejši podatki bistveno boljše podlaga za dobre odločitve.

9.2 DEJAVNIKI, KI VPLIVAJO NA ČASOVNO PRIMERLJIVOST

Do leta 2007 je postopek za izračun tipologije kmetijskih gospodarstev določala Odločba Komisije EGS št. 85/377 o vzpostavitvi tipologije Skupnosti za kmetijska gospodarstva. Za vsak kmetijski pridelek se je izračunal koeficient standardiziranega pokritja (SGM); ta je izražal razliko med potencialnimi prihodki in specifičnimi spremenljivimi stroški pridelave na hektar površine ali na glavo živine. Ekonomsko velikost kmetijskega gospodarstva smo ugotavljali tako, da smo sešteli zmnožke vrednosti SGM posameznih stroškovnih nosilcev in obsega njihove pridelave. Ekonomska velikost je bila izražena v ESU (EuropeanSizeUnit) in je bila enaka vrednosti 1200 EUR. Kmetijska gospodarstva so se po predpisanih merilih razvrščala v ustrezni tip kmetovanja na podlagi ugotovljenih deležev SGM posameznih aktivnosti v skupni vrednosti SGM na posameznem kmetijskem gospodarstvu.

Od leta 2010 se tipologija kmetijskega gospodarstva izračunava po novi metodologiji (UREDBA KOMISIJE (ES) št. 1242/2008 in št. 867/2009).

Standardni output, standardni prihodek (SO) se v skladu z enotno metodologijo določa kot vrednostno izražena bruto proizvodnja posameznega pridelka vrednotena po cenah na pragu kmetije. Proizvodnja zajema:

- prodajo in porabo na kmetiji in v gospodinjstvu ter razliko v zalogah;
- tako vrednost glavnega kot tudi vrednost morebitnih stranskih proizvodov.

Pridelki se vrednotijo po cenah na pragu kmetije; subvencije se ne upoštevajo.

Skupna vrednost se preračuna na enoto opazovanja; v rastlinski proizvodnji je to hektar (izjema je gojenje gob; tam je enota ar), v živinoreji pa glava opazovane kategorije (v perutninarstvu 100 glav). Vrednosti »SO 2007« (veljajo za podatke iz popisa kmetijstva 2010) so bile izračunane po »metodi neposrednega opazovanja«; to pomeni, da so bile za vsako kategorijo ocenjene tako povprečne količine (preračunane na enoto opazovanja) kot tudi cene. Koeficienti SO »2007« so bili izračunani kot aritmetično povprečje v EUR izraženih vrednosti za leta 2005, 2006, 2007, 2008 in 2009.

Kmetijska gospodarstva se po predpisanih merilih razvrščajo v ustrezni tip kmetovanja na podlagi ugotovljenih deležev SO posameznih aktivnosti v skupni vrednosti SO na posameznem kmetijskem gospodarstvu.

Tipi kmetovanja so:

- splošni tipi
- glavni tipi
- posebni tipi
- podtipi posebnih tipov

Zaradi sprememb v metodologiji izračuna tipologije kmetijskih gospodarstev podatki za leto 2010 niso bili primerljivi s podatki, ki se nanašajo na prejšnja leta; zato smo te (podatke za leta 2007, 2010 in 2013) preračunali tako, da so primerljivi.

Metodološko pojasnilo o revidiranju podatkov je dostopno na spletni strani <http://www.stat.si/dokument/5296/RevidiranjeStatisticnihPodatkovMPsplosna.pdf>.

Podatki za leto 2023 in podatki o delovni sili in drugih pridobitnih dejavnostih za leto 2020 se nanašajo na kmetijska gospodarstva, ki ustrezajo pragovom iz priloge 2 uredbe EU št. 2018/1091 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. julija 2018 o integrirani statistiki na ravni kmetij ter razveljavitvi uredb (ES) št. 1166/2008 in (EU) št. 1337/2011 (CELEX št. 32018R1091). Ta prag je drugačen kot je veljal do leta 2020, zato podatki o delovni sili niso primerljivi s podatki preteklih raziskovanj (glej točko 4.2).

10 DRUGA METODOLOŠKA GRADIVA

Metodološka gradiva na spletni strani SURS so dostopna na <https://www.stat.si/statweb/Methods/QuestionnairesMethodologicalExplanationsQualityReports>.

- Vprašalnika:

Popis kmetijskih gospodarstev, POPIS-KME/10L

Struktura kmetijskih gospodarstev, KME-JUNSTRK/3L

- področje: Kmetijstvo, gozdarstvo in ribištvo:
- podpodročje: Kmetijska gospodarstva in popis kmetijstva

Poročilo o kakovosti za raziskovanji:

- Strukture kmetijskih gospodarstev (KME-JUNSTRK/3L)
- Popis kmetijstva, popis tržnega vrtnarstva, raziskovanje o proizvodnih metodah v kmetijstvu (POPIS-KME/10L, POPIS-VRT/3L, SAPM)

področje: Kmetijstvo, gozdarstvo in ribištvo:

podpodročje: Kmetijska gospodarstva in popis kmetijstva